

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Sang-Værk til den Danske Kirke

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Sang-Værk til den Danske Kirke", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1839_621-intro-shoot-idm63.pdf (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Udgivelse af bibelhistoriske sange

Andet bind af Grundtvigs *Sang-Værk til den Danske Kirke* udkom i to hæfter, første hæfte sandsynligvis i begyndelsen af april måned 1839 og andet hæfte omkring den 6. februar 1841. Herefter standsede udgivelsen, og dette andet bind af sangværket blev aldrig fuldført. De to hæfter indeholdt 41 nummererede digte, hvoraf det sidste digt om Rahab var ukomplet. Bindet var Grundtvigs første udgivelse, hvor hensigten var at lave en større samling digte med stof fra Bibelen, der var gennemredigeret og fulgte den bibelske kronologi. De digte, der udkom i samlingen, nåede dog kun at afbilde det bibelske forløb beskrevet i Det Gamle Testamente, der strakte sig fra skabelsen (1 Mos 1) til det israelitiske folks begyndende bosættelse i Kanaan (Jos 2). Som genre bliver digtene i almindelighed betegnet som bibelhistoriske salmer og sange, og typisk skelnes der ikke skarpt mellem de to kategorier. De fleste digte i udgivelsen bliver opfattet som sange.

Fra oktober 1836 til august 1837 havde Grundtvig allerede fået udgivet første bind af *Sang-Værk til den Danske Kirke*. Det var udkommet i 8 hæfter, og værket var blevet markedsført som samlet bog den 13. september 1837 (*Adresseavisen*, nr. 215). På bagsiden af omslaget til det sidste hæfte (udgivet omkring den 31. august 1837) annoncerede Grundtvig, at "*Sangværkets* 2den Afdeling vil komme til at bestaae af *bibelhistoriske Sange* og 3die Afdeling af *christelige Lærdoms-Sange*". I oktober skrev han: "Om nu de bibelhistoriske Sange vil udgøre et eget Bind, veed jeg naturligviis ikke, men finder dog ei urimeligt" (brev til P.A. Fenger, 6. oktober 1837; i *Breve 1924-1926*, bind 2, s. 279).

Udgivelsen af *Sang-Værk til den Danske Kirke* var fra Grundtvigs side et middel i opvækkelsen af en levende kristen tro og salmesang i den danske del af kristenheden. Ordet sangværk i titlen var dobbelttydigt. Det hentydede til klokkespillet ved Vor Frue Kirke, der spillede salmemelodier, og som var blevet ødelagt ved bombardementet af København i 1807. Det hentydede ligeledes til salmesangen, der var blevet svækket ved anvendelsen af den autoriserede, rationalistisk prægede *Evangelisk-kristelig Psalmebog* fra 1798.

Mens salmerne i første bind var skrevet, så de kunne benyttes i kirken og til den enkeltes andagt, var sangene i dette andet bind af sangværket lagt an på at kunne blive anvendt i den kirkelige kristendomsundervisning. Det var om denne undervisning, Grundtvig brugte begrebet 'Kirke-Skole', der var den ene af tre slags "Skoler for Livet". De andre skoler angik forholdet til staten, så der kunne dannes gode samfundsborgere af landets indbyggere, og til videnskaben (Grundtvig 1838a, s. 21 f.). I den kirkelige undervisning skulle hver enkelt af de bibelhistoriske sange belære om vigtige hændelser og indflydelsesrige mennesker fra Bibelen, der indgik i det frelseshistoriske, lineære tidsforløb. Dette strakte sig fra skabelsen gennem syndefaldet, havde sit afgørende midt- og vendepunkt i Kristi fødsel og ville ende i de sidste tider.

I Grundtvigs optik adskilte den kirkelige undervisning sig fra den almene. I hovedtræk kan man som læremidler til denne undervisning anse den række krønikerim, som Grundtvig allerede havde udgivet i 1829 og udvidede i 1842. På historisk-poetisk vis formidlede krønikerimene vigtige punkter i den mellemøstlige og europæiske historie. Det gengivne syn på historien var her universalhistorisk, som for Grundtvig først og fremmest adskilte sig fra den frelseshistoriske opfattelse ved, at Jesus Kristus ikke blev udpeget som en guddommelig frelser (se *Krønike-Riim til Børne-Lærdom* (1829) og andenudgaven, *Krønike-Riim til Levende Skolebrug* (1842)).

* Forskellen mellem det kirkelige og det almene historie- og kristendomssyn beskrev Grundtvig i 1832 i indledningen til *Nordens Mythologi*; jf. Vind 1999, s. 236-241.

De særlige forhold, den kirkelige undervisning skulle finde sted under, havde Grundtvig givet tydeligt udtryk for i artiklen "Er Troen virkelig en Skole-Sag?" fra 1836. Efter Grundtvigs opfattelse burde kristendomsundervisningen af de troendes børn ikke foregå i de offentlige skoler, men ved hjemmeundervisning af forældrene selv eller af en lærer i forældrenes sted. Grundtvig sigtede her specielt til børn fra de 'vakte' bevægelser, heriblandt de såkaldt gammeldags kristne, som var en voksende gruppe midt i 1800-tallet. Han mente, at enhver beskæftigelse med et emne, der vedrørte den enkeltes tro og frelse, enten ville styrke eller svække troen, og at de kristnes børn derfor skulle undervises i kristendom af kristne, der havde en levende og personlig tro (se "Er Troen virkelig en Skole-Sag?").